

УДК 37.036: 147

Дяченко М.Д.

д-р пед. наук, проф. КПУ

**САМОВДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК МІЖКУЛЬТУРНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ ПЕРЕКЛАДАЧА В КОНТЕКСТІ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ
ЖИТТЯ**

Професія перекладача – особлива серед професій типу «людина – людина», вона вимагає від її носіїв високого ступеня білінгвізму та

бікультуризму. Компетентний професіонал-перекладач повинен, насамперед, досконало володіти державною та іноземними мовами й вільно користуватися мовами оригіналу та перекладу, вміти правильно приймати перекладацькі рішення, мати високий рівень комунікативної культури, оскільки фахівець з перекладу виступає в ролі міжкультурного посередника в процесі міжмовної комунікації.

На рівень комунікативної культури перекладачів суттєво впливає базова лінгвістична підготовка та постійне професійне й особистісне самовдосконалення впродовж усього життя.

Професійна компетентність перекладача тлумачиться як сума спеціальних знань, умінь, навичок й особистісних характеристик, які потрібні перекладачеві для успішного здійснення професійних функцій.

Метою міжкультурної комунікації є встановлення взаєморозуміння між носіями різних мов і різних культур. Переклад – це діалог культур, що передбачає рівноправну культурну взаємодію представників різних лінгвокультурних спільнот з урахуванням їхньої етнокультурної самобутності.

Оскільки вимоги до сучасних перекладацьких послуг постійно зростають, перекладачам необхідно постійно вдосконалювати свою компетенцію в межах рідної та іноземних мов і навички створення тексту на мові перекладу та його макета; майстерно володіти методами пошуку необхідної інформації, включаючи самостійну роботу з термінологією; безперервно збагачувати знання про особливості професійної діяльності мовного посередника; розвивати творче мислення та здібності до інтерпретації; мати високий рівень вербального інтелекту тощо. Крім лінгвістичної та перекладацької компетенцій, надзвичайно важливим є вдосконалення завдань перекладача й кінцевої мети перекладу, здатності до виявлення та аналізу мовних і позамовних факторів, які допомагають досягти еквівалентності перекладу.

Культура не тільки впливає на комунікацію, але й сама зазнає її впливу. Частіше за все це відбувається в процесі інкультурації, коли людина в тій чи іншій формі комунікації засвоює норми та цінності культури [2].

Міжкультурна комунікація – це «процес спілкування (вербального і невербального) людей (груп людей), які належать до різних національних лінгвокультурних спільнот, як правило послуговуються різними ідентичними мовами, відчувають лінгвокультурну «чужинність» партнера по спілкуванню, мають різну комунікативну компетенцію, яка може стати причиною комунікативних невдач або культурного шоку в спілкуванні» [1, с. 9].

Міжкультурна комунікація – це «адекватне взаєморозуміння двох учасників комунікативного акту, котрі належать до різних культур» [4].

У процесі вдосконалення своїх професійних здібностей перекладач повинен дотримуватися принципів міжкультурної комунікації: 1) міжкультурне спілкування і взаємодія базуються на розумінні культурних відмінностей; 2) міжкультурна комунікація є невдалою коли здійснюється напад на систему цінностей, прийнятих в культурі іншої людини та принижуються національні почуття; 3) у процесі міжкультурної комунікації важливо орієнтуватися на майбутнє, а не на минуле; 4) мета міжкультурної комунікації – пріоритет дотримання своїх інтересів у своїй культурі та пріоритет дотримання інтересів партнера в його культурі [3, с. 103–104].

Отже, самовдосконалення навичок міжкультурної комунікації перекладача дає йому змогу вільно обмінюватися інформацією іноземною мовами, досвідом; сприяє налагодженню контактів і збагаченню професійних знань; посилює конкурентоспроможність його як фахівця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. **Бацевич, Ф. С.** Основи комунікативної лінгвістики [Текст] / Ф.С. Бацевич. - Київ : Академія, 2004. - 343 с.

2. **Грушевицкая, Т. Г.** Основн межкультурной коммуникации : учеб. для вузов [Текст] / Т. Г. Грушевицкая. - Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 352 с.

3. **Почебут, Л. Г.** Взаимопонимание культур: методология и методы этнической и кросс-культурной психологи [Текст] / Л. Г. Почебут // Психология межэтнической толерантности. - Санкт-Петербург, 2005. - 281 с.

4. **Lin, M.** Is There an Essential Difference between Intercultural and Intracultural Communication? [Електронний ресурс] / M. Lin // Intercultural Communication. – Режим доступу: <http://www.immi.se/intercultural/nr6/lin.htm>.